
<https://doi.org/10.15407/fd2022.02.170>
УДК 1(091)

Василь МАЦЬКІВ,
аспірант кафедри філософії
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова,
65000, Одеса, вул. Дворянська, 2
vasnovitskiy@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-2641-2033>

ПОЧАТОК І ПРАВИЛЬНИЙ ПОРЯДОК НАВЧАННЯ В АЛЬБІНОВОМУ «ПРОЛОЗІ»: НОВЕ БАЧЕННЯ

У статті йдеться про давню суперечку щодо стосунку між двома лаштуваннями вивчення Платонових діалогів у Альбіновому «Пролозі» (Розділ V і Розділ VI відповідно). Окреслюються панівні рішення: 1) визнання першого навчальною програмою «для аматорів», а другого — «для професійних платоніків» (Я. Фройденталь, О. Нюсер, Й. Мансфельд); 2) розгляд першого курсу як короткого вступу до другого (Б. Райс). Через очевидні недоліки обох позицій та відсутність текстологічних свідчень пропонувано зміну перспективи. Автор твердить, що необхідність узгоджувати ці навчальні програми відсутня, позаяк єдиною пропаяваною Альбіном програмою була друга, а перша, зорієнтована на неіснуючого «ідеального учня», виконувала функцію «взірця». Крім того, автор доводить, що Альбін, враховуючи специфіку тогочасної аудиторії, на 5-ти етапах другої освітньої програми пропонував вивчення не всього Платонового Корпусу, а лише семи його діалогів.

Ключові слова: Альбін, Гай, «Пролог», початок і порядок навчання.

Альбін і його «Пролог»¹. Сьогодні ми знаємо про філософію Альбіна значно менше, ніж це було на початку, в середині або навіть в третій чверті ХХ сторіччя, позаяк тоді панувало переконання, що «Підручник Платонового вчення» (*Διδασκαλικὸς τῶν Πλάτωνος δογμάτων*), більше відомий як «Дидаскалікос», належить Альбіну і що платоніка на ім'я Алкіной взагалі не існувало. Наприклад, такий видатний дослідник середнього платонізму, як Джон Дилон, у праці 1977 року, прийнявши цей погляд, саме на «Дидаскалікосі» вибудовує

¹ Переклад «Прологу» українською мовою вже здійснено автором статті, але ще не опубліковано. Натепер, разом із супровідним коментарем, проходить рецензування в *Sententiae*.

Цитування: Мацьків, В. (2022). Початок і правильний порядок навчання в Альбіновому «Пролозі»: нове бачення. *Філософська думка*, 2, 170—177. <https://doi.org/10.15407/fd2022.02.170>

філософію Альбіна, включно з теорією пізнання, логікою, фізикою й етикою, лише побіжно згадуючи «Пролог» наприкінці глави [Dillon, 1977: 267—306]². Проте ще трьома роками раніше Джон Вітакер [Whittaker, 1974a: 320—354; 1974b: 450—456], аналізуючи пергаментний кодекс *Par. Gr. 1962*, переконливо довів, що традиція рукописів чітко вказує на авторство Алкіноя.

Як можна було пересвідчитися на прикладі Дилона, аргументацію Вітакера помітили не одразу, проте на сьогодні вже важко собі уявити дослідження, яке могло б її зігнорувати³. Виключення «Дидаскалікоса» з переліку праць Альбіна зробило «Пролог» єдиним і найважливішим твором для будь-якої реконструкції його філософії, позаяк інші просто не вціліли.

Власне про Альбіна відомо вкрай мало⁴. Зі свідчень прославленого лікаря та філософа Галена (129 — бл. 216) [*Test. 10 G; Test. 1 V*]⁵ довідуємося, що він їздив з Пергама до Смирни, аби навчатися у «платоніка Альбіна» (*Αλβίνου τοῦ Πλατωνικοῦ*). З цього висновуємо три речі: по-перше, Альбін був вчителем-платоніком; по-друге, його діяльність зосереджувалася в місті Смирні, принаймні в період поїздки Галена; по-третє, приблизним часом цієї діяльності була середина II сторіччя н.е., позаяк Гален повернувся в Пергам 157 року [Hankinson, 2008: 4]. Також одна з назв творів, Альбінові «Лекції Гая: нариси Платонового вчення, 1—11» (*Αλβίνου τῶν Γαῖου σχολῶν ὑποτυπώσεων Πλατωνικῶν δογμάτων*⁶, *α β γ δ ε ζ η θ ι ια*⁷), відкриває ім'я його можливого вчителя. Йдеться про Гая. Здається, останній мав свою школу в Пергамі [*Test. 8 G*], але провадив викладання усно, нічого не пишучи [Göransson, 1995: 43; Dillon, 1996: 266]. Якщо все так, то Альбін міг навчатися у нього та, за поширеною в античності практикою, опублікувати лекції свого вчителя. Така можливість надзвичайно важлива для розуміння місця «Прологу» та його загального тлумачення.

Річ у тім, що в жодному переліку праць Альбіна чи зібранні свідчень ви не знайдете твору з назвою «Пролог». Взагалі, вкрай сумнівно, аби існувала окрема праця з таким заголовком. Як зауважує Герансон, античність не знала нічого подібного [Göransson, 1995: 51]. І дійсно, позаяк «Пролог» у всіх 22 рукописах, де він з'являється, відкриває зібрання Платонових діалогів [Reis, 1999: 157], він радше був доданий переписувачами. Але звідки? Зміст, проста форма, повчальна тональність цього тексту згуртували дослідників у абсолютному

² А втім, вже у власному виданні перекладу «Дидаскалікоса» Дилон визнає хибність своєї думки [Dillon 1993: ix—xv] та повторює це у післямові до перевидання «The Middle Platonists» [Dillon 1996: 445—446].

³ Проте досі не полишають спроби реабілітувати попередню позицію, яка сягає Якоба Фройденталя [Freudenthal 1879], див.: [Nüsser 1991].

⁴ Всі свідчення про Альбіна зібрані в [Göransson 1995: 28—33] та [Vimercati 2015: 386—397].

⁵ *Test.* = *Testimony*; *G* = Göransson; *V*=Vimercati. Номер вказує на те, яким йде свідчення у переліку зазначених авторів.

⁶ *Πλατωνικῶν δογμάτων* буквально перекладають як «Платонових догм», «вихідних постулатів вчення» або «засад».

⁷ Позначення кількості лекцій, які в оригіналі, що звично для греків, передавали літерами.

консенсусі в питанні ідентифікації «Прологу» як лекції, здебільшого *вступної* [Dillon, 1977: 304; Göransson, 1995: 51—52; Reis, 1997: 238; Reis, 1999: 39—40, 131; Tarrant, 2007: 453; Fowler, 2016: 27—28]. Наймісткіше це окреслює Дилон, говорячи, що «Пролог» «має пригожу довжину та форму для вступної лекції тривалістю близько години» [Dillon, 1977: 304]. Зважаючи на все щойно сказане, доволі переконливим виглядає подальше припущення деяких із зазначених дослідників, що «Пролог» міг бути частиною «Лекцій Гая» [Göransson, 1995: 52; Reis, 1997: 238, 255; Reis, 1999: 46]. Я схильний підтримати це припущення. Однак у контексті мого теперішнього дослідження більше важить сам факт його безпосереднього використання в освітньому процесі.

Будучи передовсім вчителем, за умов неабиякої конкуренції з іншими школами імперії⁸, Альбін (Гай) прагнув віднайти підхід до вчення Платона, який би дав змогу адаптувати його під потреби тогочасної аудиторії. У цьому процесі, попри низку займань з традиції платонізму та від перипатетиків і стоїків, він оприявнив свою самотність. Йдеться про подання його власної освітньої системи, тобто початку та порядку вивчення Платонових діалогів (*Розд. V, VI*). Саме на останньому я сконцентрую свою увагу.

Проблема. Відкинувши тетралогії, на тій підставі, що з них вкрай мало користі, коли йдеться про дидактичні цілі, Альбін чітко окреслює свою мету: «віднайти початок і порядок (ἀρχήν καὶ διάταξιν) навчання для досягнення мудрості». Через порівняння «довершеного» Платонового вчення з «досконалою фігурою — колом» починається справа пошуку ἀρχή [IV, 149.15—20]⁹. Далі твердиться, що сама природа цього вчення імпліцитно передбачає низку підступів до себе, які актуалізуються через індивідуальні особливості учня. Перефразовуючи знамениту максиму Протагора, можна сказати наступне: *учень є мірою початку для навчання*. А точніше, його загальний стан (σχέσις), що залежить від природи (обдарований — необдарований), віку (ідеальний час для занять філософією — вже минув), нахилу (до філософії — до інших досліджень), навичок (має певні знання — вони зовсім відсутні) і забезпеченості (є дозвілля для філософії — постійно зайнятий). Відтак Альбін моделює ситуацію, коли всі п'ять зазначених вимог збігаються в одному учневі. Цей учень є *ідеальним*, і йому пропонується порядок (διάταξις) вивчення Платона з чотирьох діалогів, який починається (ἀρχή) з «Алківіада», а далі йдуть «Федон», «Держава» та «Тимей». Це ієрархія кроків, першим з яких є пізнання себе, а останнім — вивчення теології, що дасть змогу «ясно споглядати божественне» (τὰ θεῖα ἐναρῶδες) та «уподібнитись йому» (ὁμοιωθῆναι αὐτοῖς) [V, 149.21—150.12]. Наразі слід зауважити, що цей порядок дуже короткий, позаяк не охоплює всіх творів Платона, і в ньому описуються *конкретні діалоги*.

⁸ Пергам і Смирна розташовувалися на узбережжі Малої Азії, остання була в цей час столицею римської провінції Азія.

⁹ V — вказує на розділ; 149 — сторінка за класичним виданням Германа, див. [Hermann, 1853: 147—151]; 15—18 — відповідні рядки. Видання Нюсера [Nüsser, 1991: 30—34], з якого я перекладав, використовує класичне пагінування.

В останньому розділі пропонується інше лаштування. Альбін у цьому разі оперує не конкретними діалогами, а *різновидами та підвидами* діаретичного поділу (з *Розділу III*). Він постулює необхідність проходження п'яти кроків: 1) випробувальні діалоги — розвінчують і очищують хибні думки; 2) повивальні — спонукають появу природних понять; 3) настановчі — надають належні догмати; 4) логічні — допомагають утримати ці догмати; 5) показові та викривальні — захищають від крутіїства софістів. На третьому етапі учень отримує «як фізичні [та теологічні] догмати, так і етичні, політичні та економічні», які спрямовують «до уподібнення Богу» (*ὁμοιωθῆναι θεῷ*). Проте, на відміну від попереднього поділу, у якого був схожий результат, на цьому все не закінчується, оскільки пропонуються інструменти задля захисту набутого знання (етапи 4 і 5) [VI, 150.13—151.14]. До того ж, якщо у першому разі було очевидно, що початок і поділ призначені для *ідеального* учня, то тут ситуація різоче різниться, позаяк вислів «для того, хто обрав Платонове вчення» [VI, 150.15] припускає низку тлумачень.

Стосунок між коротко окресленими мною двома поділами Платонових діалогів є однією з головних проблем вивчення Альбінового «Прологу». Головне питання полягає в тому, як узгоджуються між собою ці дві принципово різні навчальні програми. Здебільшого їх розводять «по різних кутах» навчального процесу, обираючи за критерій типи учнів-слухачів: *Розділ V* — це короткий прискорений курс, призначений для тих, хто не збирається серйозно займатися філософією Платона; *Розділ VI* — поглиблений курс платонізму для майбутніх професійних платоніків [Freudenthal, 1879: 252—253, 275; Nüsser, 1991: 66; Mansfeld, 1994: 87, 121]¹⁰. Такий погляд породжує вагоме утруднення, адже згадавши одні лише характеристики *ідеального учня*, важко собі уявити, аби він не мав наміру серйозно займатися філософією. Враховуючи це, Бургард Райс, хоч і погоджується з наявною між курсами принциповою різницею, проте пропонує відмінне тлумачення. На його переконання, весь *V розділ* слід розглядати як відповідь на питання про *ἀρχή*, а *VI* — про *διάταξις*. Коли Альбін говорить про п'ять категорій «загального стану», тобто про особливості учня, він узалежнює від них виключно початок¹¹ вивчення, однак не порядок, який є спробою подання ідеального впорядкування діалогів загалом,

¹⁰ «Серйозний учень, який вирішив стати платоніком... мусить почати з випробувальних діалогів»; «В зазначеній главі (в *V*. — *В.М.*) Альбін поза сумнівом має на думці людей, чиє бажання ознайомитися з вченням Платона безпретензійне з точки зору професійних амбіцій»; «Доволі ймовірно, що описаний в *VI* главі «Прологу» курс для професіоналів... був невдалим нововведенням» [Mansfeld, 1994: 86—87, 88].

¹¹ Райс твердить, що існує 32 можливих початки вивчення, які формуються від різних комбінацій п'яти категорій загального стану учня. У своїй реконструкції поділу діалогів у *III главі* він припускає наявність 32 (або 33) автентичних діалогів. Такий збіг, заразом із відмовою Альбіна від чіткого визначення початку навчання, на думку Райса, не випадковий, тому «існує стільки ж різних вихідних точок, скільки автентичних платонівських діалогів. Іншими словами, будь-який діалог Платона може бути потенційною вихідною точкою» [Reis, 1997: 247—248].

позаяк вже з першого речення *VI розділу* «стає зрозуміло, що наголос робиться радше на *τῆ κατὰ Πλάτωνα διδασκαλίᾳ* (Платоновому вченні. — В.М.), ніж на читачеві, що прагне стати професійним платоніком на противагу аматору» [Reis, 1997: 256]. Ці курси пов'язані між собою. Перший — вступний, а другий є його поглибленням. Ця теза уgruntована на проникливому спостереженні Райса, що перший курс завершується «уподібненням божественному», а другий ставить за мету пройти значно більше етапів: власна душа — божественне — боги — найпрекрасніший розум. Таким чином, один і той самий учень проходить обидва курси, але перший — мінливий (залежить від загального стану учня), а другий — усталений [Reis, 1997: 257—260].

Давно зауважено, що Райсова позиція погано долає все те ж перше речення *VI розділу*, в якому Альбін використовує *ἐν κεφαλαίῳ* («коротко», «в абрисі», «в загальних рисах»), говорячи про порядок вивчення Платонових діалогів. Скидається на те, що тут йдеться радше про загальний огляд, ніж про порядок читання задля поглиблення знань учнем [D'Ancona, 2002: 620]¹². І дійсно, хоча перший поділ коротший, саме він виглядає докладнішим, позаяк у ньому описуються функції окремих діалогів, а не різновидів чи підвидів. До того ж, підвиди трьох останніх діалогів цього поділу — «Федон» (етичний)¹³, «Держава» (політичний), «Тимей» (фізичний) — засвідчують, що цей курс, так само як і довгий, охоплює всі типи догматів, що ведуть до «уподібнення божественному/Богу». Оскільки «Тимей» — єдиний теологічний діалог у Альбіна [див.: V, 150.10—12; VI, 150.24—25], тобто основа його метафізичних побудов, разом із заувагою *ἐν κεφαλαίῳ* на початку, розрізнення у двох главах божественне — божественне, боги, найпрекрасніший розум видається не змістовним. Тому вкрай складно говорити про поглиблення знань при переході від короткого курсу до довгого. Найпаче, що «Федон», «Держава» та «Тимей» були не просто пересічними діалогами доби середнього платонізму, аби віддати їх на поталу аматорові, що не хоче займатися філософією, або зробити тільки початком вивчення, вони визначали її обриси, відіграючи абсолютно провідну роль [Boys-Stones, 2017: 66]¹⁴. До слова, сам Райс, як і низка інших вчених, відзначали подальшу інтеграцію виключно короткого курсу в неоплатонічний канон Ямвліха з дванадцяти діалогів, який так само

¹² Не меншою мірою це стосується першої позиції, зрештою, як і подальші зауваги.

¹³ Якщо враховувати подібність наповнення підвидів із Діогеном Лаерцієм [Diogenes Laertius, 2013: III, 49—51], позаяк у спотвореному варіанті «Прологу» «Федон» належить до політичних діалогів.

¹⁴ Бойз-Стоунз наводить таблицю, в якій вказує частоту покликання на різні діалоги Платона у Плутарха, Алкіноя та Плотіна (як відлуння початку нової доби, що враховувала попередню). В першу п'ятірку кожного із зазначених авторів входили всі три діалоги. Плутарх («Тимей», «Держава», «Закони», «Федр», «Федон»); Алкіной («Тимей», «Держава», «Федон», «Філеб», «Федр»); Плотін («Тимей», «Держава», «Федр», «Федон», «Бенкет»). Понад це, на основі вцілілих фрагментів і назв наводиться список з найбільш часто коментованих діалогів доби раннього платонізму. В ньому лише дев'ять діалогів, серед яких: 1. «Тимей»; 2. «Держава»; 4. «Алківіад I»; 6. «Федон».

починався з «Алківіада I», містив «Федон» і завершувався «Тимеем» [Mansfeld, 1994: 88; Reis, 1997: 261—262; Boys-Stones, 2017: 56—57]. Тож стосунок поміж двома курсами досі залишається нерозв'язаною проблемою.

Рішення. Можливим рішенням видається зміна питання «як узгоджуються між собою ці дві навчальні програми» на «чи узгоджуються вони взагалі». Зважаючи на все сказане вище та відсутність бодай натяку на необхідності їх узгодження у творі Альбіна, відповідь видається негативною. Направду, лише VI розділ пропонує *ἀρχή* та *διάταξις* для навчання різних за своїм фізичним і духовним станом учнів¹⁵. І ось чому. Річ у тім, що ідеальний учень, як і запропонований для нього лад з найважливіших діалогів тогочасного платонізму, були лише моделями чи то взірцями для вкрай неоднорідної аудиторії. Здається, таким учнем міг бути сам Платон, що поєднав у собі всі п'ять вимог, чи деякі академіки, але аж ніяк не згуртовані там юнаки доби імперії. Принаймні вкрай складно уявити собі настільки добродісного учня поміж ними, з огляду на слова сучасника Альбіна Тавра: «Але ж ті, хто сьогодні з немитими ногами (без належної підготовки. — В.М.) неочікувано звертаються до філософів, мало того, що абсолютно недосвідчені в спогляданні (*ἀθεώρητοι*), невігласи в мистецтві (*ἄμοῦσοι*) та необізнані в геометрії (*ἀγεωμέτρητοι*), вони ще беруться встановлювати закон, згідно з яким їх потрібно навчати філософувати! Один говорить: «навчи мене спочатку цього», а інший: «я хочу навчитися цього, але тому вчитися не хочу»; цей жадає почати з Платонового «Бенкету» через гуляння у Алківіада, а той — з «Федра» через промову Лісія. О Юпітере, є ще й інший, який наполягає на читанні Платона не заради можливості покращити своє життя, а для оздоблення своєї мови та мовлення, не заради нагоди стати розсудливішим, але щоби стати витонченішим» [Aulus Gellius, 2016: 1.9.8—11]. Крім того, що учні не мали достатніх знань, вони приходили зі своїми вимогами про початок і процес навчання, як і про його кінцеву мету. Не схоже, аби вони могли і прагнули прочитати весь корпус діалогів. Немає особливих причин сумніватися, що подібне було актуальним і для Альбіна, тож, змодельовавши ідеальну ситуацію, якої насправді у нього не було, він реагував на такі запити аудиторії, пропонуючи доволі гнучкий початок і порядок навчання, проте не відмовляючись від головної мети: уподібнення божественному.

З перших речень Альбін звертається до «недосвідченого» чи «необізнаного» учня (*ἀπειρώς*) [I, 147.6], зрештою даючи саме йому, а не професіоналу, «короткий» (*ἐν κεφαλαίῳ*), загальний шлях VI розділу, що жертвує конкретністю опису окремих діалогів. Це пов'язано з тим, що Альбін просто не міг виписати (або Гай виговорити) розмаїтість проявів *неідеального*, як це зробив з єдиним *ідеальним*, позаяк лекція перетворилася б на опис багатьох індивідуальних порядків читання. Ба більше, і не мав такої необхідності, адже

¹⁵ Ймовірність прочитання довгого курсу як усередненого, що охоплює розмаїття загальних станів учнів, уже висловлювалася раніше [Boys-Stones, 2017: 56], але побіжно і з визнанням короткого курсу, тобто двох *ἀρχή* та *διάταξις*.

вона була вступною або однією з перших, тому він ще не міг знати загально-го стану своїх підопічних. Але відповідь дати мусив і зробив це напрочуд майстерно, отримавши нагоду врахувати можливі особливості *кожного* та-кого учня, оскільки більшість підвидів містять по кілька діалогів.

Спільним знаменником для всіх «неідеальних» учнів є «хвороба», що зумовлює необхідність очищення та розвінчування хибних думок через ви-пробувальні діалоги (див. *медичне порівняння* на першому етапі довгого курсу [VI, 150.18—20]). Ці діалоги («Евтифрон», «Менон», «Іон», «Хармід»)¹⁶ і є достеменним *ἀρχή*. Позаяк вони відмінні між собою і ніщо в VI розділі «Прологу» не вказує на обов'язкове проходження *всіх* діалогів цього підвиду. Можна припустити, що кожен з них окремо міг слугувати початком вивчен-ня, залежно від особливостей чи вподобань учня, коли вони нарешті прояв-лять себе. Це ж стосується і всіх наступних підвидів, полишаючи осторонь заувагу про початок вивчення. І дійсно, згадавши поділ для ідеального учня, можна побачити, що він послуговується *конкретними діалогами*, в процесі навчання так само мало бути і для інших. Звісно, курс ідеального учня був коротшим, позаяк він не має «хвороби», очищення йому не потрібне, як і подальше зміцнення та утримання (4-й і 5-й етапи довшого курсу). Він по-чинає одразу ж з повивального діалогу — «Алківіада», тобто вже з другого етапу, який для інших учнів є продовженням загального *διάταξις*. На третьому етапі вказується не підвид, а цілий різновид, тобто настановчі діалоги, з яких учень довідується про «належні догмати». З огляду на сказане вище і анало-гію з ідеальним (коротким) курсом, тут радше вивчали лише по одному етич-ному, політичному та фізичному діалогу. Вкрай важко собі уявити, аби така аудиторія могла вивчати всі догматичні діалоги (майже половина корпусу Платона!). Подібне відбувається на двох завершальних етапах, коли читають логічні і показові та викривальні діалоги відповідно. Отже, курс VI розділу міг складатися з семи діалогів, вибір яких залежав від загального стану учнів, що проходили його. Саме він був єдиним курсом, який насправду пропонував для вивчення Альбін (чи то Гай!).

ДЖЕРЕЛА / REFERENCES

- Aulus Gellius (2016). *The Complete Works of Aulus Gellius: The Attic Nights*. Hastings, East Sussex: Delphi Classics.
- Boys-Stones, G. R. (2017). *Platonist Philosophy 80 BC to AD 250: An Introduction and Collection of Sources in Translation*. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781139050203>.
- D'Ancona, C. (2002). Reviewed Work: Der Platoniker Albinos und sein sogenannter Prologos by B. Reis. *Mnemosyne*, 55 (5), 613—626.
- Diogenes Laertius (2013). *Lives of Eminent Philosophers*. (Ed. by Tiziano Dorandi). Cambridge: Cambridge UP. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511843440>.
- Dillon, J. (1977). *The Middle Platonists 80 B.C. to A.D. 220*. London: Duckworth.

¹⁶ У Діогена Лаерція до цього переліку додається «Теетет» [Diogenes Laertius 2013: III, 51].

- Dillon, J. (Trans.) (1993). *Alcinous: The Handbook of Platonism*. Oxford: Clarendon Press.
- Dillon, J. (1996). *The Middle Platonists 80 B.C. to A.D. 220*. Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Fowler, R. C. (2016). *Imperial Plato: Albinus, Maximus, Apuleius / Text and Translation, with an Introduction and Commentary*. Las Vegas, Zurich and Athens: Parmenides Publishing.
- Freudenthal, J. (1879). *Hellenistische Studien* (Vol. III): *Der Platoniker Albinus und der falsche Alkinoos*. Berlin: S. Calvary & Co.
- Göransson, T. (1995). *Albinus, Alcinous, Arius Didymus*. Gothenburg: Ekblad & Co.
- Hankinson, R. J. (2008). The man and his work. In: R. J. Hankinson (Ed.), *The Cambridge Companion to Galen* (pp. 1–34). Cambridge: Cambridge UP. DOI: <https://doi.org/10.1017/CCOL9780521819541>.
- Hermannus, C. F. (1853). *Platonis dialogi secundum Thrasylli Tetralogies dispositi* (Vol. VI). Lipsia (Leipzig): B. G. Teubner.
- Mansfeld, J. (1994). *Prolegomena: Questions to Be Settled before the Study of an Author, or a Text*. Leiden and New York: Brill.
- Nüsser, O. (1991). *Albins Prolog und die Dialogtheorie des Platonismus*. Stuttgart: Teubner.
- Reis, B. (1997). The Circle Simile in the Platonic Curriculum of Albinus. In: J. J. Cleary (Ed.), *The Perennial Tradition of Neoplatonism* (pp. 237–267). Leuven University Press.
- Reis, B. (1999). *Der Platoniker Albinus und sein sogenannter Prologos: Prolegomena, Überlieferungsgeschichte, kritische Edition und Übersetzung*. Wiesbaden: Reichert.
- Tarrant, H. (2007). Platonist Educators in a Growing Market: Gaius; Albinus, Taurus, Alcinous. *Bulletin of the Institute of Classical Studies*, 50, 449–465. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.2041-5370.2007.tb02441.x>.
- Vimercati, E. (Cur.) (2015). *Medioplatonici: opere, frammenti, testimonianze*. Milano: Bompiani.
- Whittaker, J. (1974a). Parisinus Graecus 1962 and Albinus. *Phoenix*, 28 (3), 320–354. DOI: <https://doi.org/10.2307/1087506>.
- Whittaker, J. (1974b). Parisinus Graecus 1962 and Albinus (Part 2). *Phoenix*, 28 (4), 450–456. DOI: <https://doi.org/10.2307/1087549>.

Одержано / Received 01.06.2022

Vasyl MATSKIV, PhD Student,
I. Mechnikov National University of Odesa,
2, Dvorianska, Odesa, 65000
vasnovitskiy@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-2641-2033>

THE STARTING POINT AND THE CORRECT ORDER OF THE STUDY IN ALBINUS' PROLOGUE: A NEW SOLUTION

The article refers to a long-standing dispute over the relations between the two orders of study of Plato's dialogues in the Prologue of Albinus (Ch. V and Ch. VI, respectively). The dominant solutions are identified: 1) the acceptance of the first curriculum as «for amateurs» and the second curriculum as «for professional platonists» (J. Freudenthal, O. Nüsser, J. Mansfeld); 2) the treatment of the first course as a short introduction to the second (B. Reis). On the grounds of the obvious weaknesses of both positions and the lack of textual evidence, a change of perspective is suggested. The author argues that there was no need to coordinate these curricula, since the second curriculum was the only one that Albinus promoted, and the first, which focused on a non-existent «ideal student», served as a «model». In addition, the author proves that Albinus did not offer for study the entire Plato's dialogues, but only seven of these dialogues in the 5 stages of the second curriculum.

Keywords: *Albinus, Gaius, Prologue, starting point and order of study.*